

Sygn. akt III KRS 11/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania Z. P. S.

od decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 lutego 2016 r., znak DSO-(...), w przedmiocie przeniesienia na inne miejsce służbowe,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 lipca 2016 r.,

uchyla zaskarżoną decyzję.

UZASADNIENIE

Decyzją z 24 lutego 2016 r., DSO-(...) Minister Sprawiedliwości na podstawie art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001- Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 133 ze zm., dalej jako u.s.p.) przeniósł z dniem 1 marca 2016 r. sędziego Z. P. S. (dalej jako odwołujący się) na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w Ł. wobec braku złożenia przez Pana sędziego wniosku o przeniesienie na nowe miejsce służbowe.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł sędzia Z. P. S., wnosząc o jej uchylenie jako sprzecznej z prawem. Zaskarżonej decyzji skarżący zarzucił naruszenie: 1) art. 7, art. 180 ust. 2 oraz art. 180 ust. 5, art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 186 ust. 1 oraz w zw. z art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji RP przez oparcie decyzji na podstawie art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 u.s.p., stojących w oczywistej sprzeczności z wyżej wskazanymi przepisami Konstytucji RP, a więc bez podstawy prawnej, i przeniesienie skarżącego na nowe miejsce służbowe bez jego zgody w następstwie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2012 r. w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych (Dz.U. 2012, poz. 1121); 2) art. 95 § 1 i 2 u.s.p. przez zmuszenie sędziego do zmiany miejsca zamieszkania, ewentualnie do ubiegania się o zgodę na zamieszkanie w innej miejscowości, która może być udzielona tylko w uzasadnionych przypadkach.

Niezależnie od powyższych zarzutów skarżący wniósł o zajęcie stanowiska odnośnie tego, czy decyzja Ministra Sprawiedliwości o przeniesieniu skarżącego do Sądu Rejonowego w Ł. bez jego zgody jest zgodna z prawem i w konsekwencji, czy wywołuje skutek od chwili, gdy została skarżącemu doręczona, a nadto o rozważenie możliwości ewentualnej zmiany stanowiska wyrażonego w uchwale Sądu Najwyższego podjętej w składzie 7 sędziów z 17 lipca 2013 r., III CZP 46/13 (OSNC z 2013 r., nr 12, poz. 135), zgodnie z którą decyzja Ministra Sprawiedliwości o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe - jeżeli jest zgodna z prawem - wywołuje skutek od chwili doręczenia jej sędziemu, przez przyjęcie, że decyzja taka jest skuteczna po upływie terminu do złożenia odwołania lub po oddaleniu odwołania przez Sąd Najwyższy.

W odpowiedzi na odwołanie skarżącego Minister Sprawiedliwości uznał zarzuty w nim podniesione za bezzasadne i podkreślił, że zgodnie z art. 20 u.s.p. Minister Sprawiedliwości tworzy i znosi sądy oraz ustala ich siedziby i obszary właściwości, „kierując się potrzebą zapewnienia racjonalnej organizacji sądownictwa, przez dostosowanie liczby sądów, ich wielkości i obszarów właściwości do zakresu obciążenia wpływem spraw, a także uwzględniając ekonomię postępowania sądowego, w celu zagwarantowania realizacji prawa obywatela do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie”. Głównymi wytycznymi wynikającymi z tego przepisu są więc potrzeba zapewnienia racjonalnej

organizacji sądownictwa oraz ekonomia postępowania sądowego. Ustawodawca określił zatem cel, jaki Minister Sprawiedliwości powinien mieć na uwadze, tworząc i znosząc sądy oraz ustalając ich siedziby i obszary właściwości. Celem tym jest przede wszystkim zagwarantowanie realizacji prawa obywatela do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, który to cel może być realizowany przez Ministra Sprawiedliwości lub Ministra Obrony Narodowej, przez stworzenie odpowiedniej organizacji sądownictwa powszechnego i wojskowego, przejawiającej się w możliwości tworzenia i znoszenia sądów w drodze rozporządzenia, bez konieczności zmiany ustawy. Norma z 20 pkt 1 u.s.p. została wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego uznana za zgodną z Konstytucją RP, co dodatkowo potwierdza uprawnienia Ministra Sprawiedliwości do dokonywania zmian w organizacji sądownictwa powszechnego, zapewniających jego sprawne funkcjonowanie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Na wstępie przypomnieć należy, że odwołujący się został powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego. W akcie powołania jako miejsce służbowe odwołującego się wskazano Sąd Rejonowy w S.. Na mocy decyzji Ministra Sprawiedliwości z 19 listopada 2012 r. odwołujący się został przeniesiony na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w R. Decyzja ta została uchylona wyrokiem Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2016 r., III KRS 176/12. Wskutek uchylecia decyzji Ministra Sprawiedliwości z 2012 r. przenoszącej odwołującego się na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w R., miejscem służbowym, w którym odwołujący się zajmuje stanowisko sędziowskie jest miejsce służbowe określone w akcie powołania na stanowisko sędziowskie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Miejscem tym jest Sąd Rejonowy w S.. W dacie wydania wyroku w sprawie III KRS 176/12, jak i w dacie wydania zaskarżonej decyzji Ministra Sprawiedliwości, Sąd Rejonowy w S. istniał (zob. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2015 r. w sprawie utworzenia Sądu Rejonowego w S., Dz.U. 2015, poz. 1594). Niezrozumiałe w tych okolicznościach jest oczekiwanie Ministra Sprawiedliwości na wskazanie przez

odwołującego się nowego miejsca służbowego, jak również wątpliwości odwołującego się co do jego miejsca służbowego.

Przechodząc do oceny zasadności odwołania, Sąd Najwyższy uwzględnił, że z treści zaskarżonej odwołaniem decyzji Ministra Sprawiedliwości wynika, że na jej podstawie przeniesiono sędziego Sądu Rejonowego w S. na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w Ł.. Jako podstawę prawną przeniesienia sędziego na inne stanowisko służbowe Minister Sprawiedliwości powołał art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 u.s.p. Zgodnie z art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p., przeniesienie sędziego bez jego zgody na inne miejsce służbowe jest dopuszczalne w przypadku „zniesienia stanowiska wywołanego zmianą w organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału zamiejscowego albo przeniesienia siedziby sądu”. Podstawę faktyczną decyzji Ministra Sprawiedliwości stanowił brak wniosku odwołującego się co do nowego miejsca służbowego. Z zestawienia podstawy prawnej z podstawą faktyczną decyzji, wyjaśnionej w odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości na odwołanie, wynika w sposób nie budzący wątpliwości, że nie zostały spełnione jakiegokolwiek przesłanki zastosowania art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p. Według stanu dzień wydania zaskarżonej decyzji Sąd Rejonowy w S. (którego sędzią jest odwołujący się) nie został zniesiony. Nie zniesiono wydziału zamiejscowego tego Sądu, ani nie przeniesiono jego siedziby. Nie doszło także do zniesienia zajmowanego przez odwołującego się stanowiska sędziego Sądu Rejonowego w S.. Minister Sprawiedliwości nie mógł zatem na podstawie art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p. przenieść odwołującego się na stanowisko służbowe w innym sądzie.

Niespełnienie przesłanek zastosowania art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 u.s.p. w okolicznościach niniejszej sprawy stanowiło wystarczającą podstawę dla uchylenia decyzji Ministra Sprawiedliwości, bez potrzeby oceny zgodności art. 75 § 2 pkt 1 u.s.p. z przepisami Konstytucji RP. Ocena taka, podzielana przez Sąd Najwyższy w obecnym składzie, została dokonana w wyroku Sadu Najwyższego z 8 października 2015 r., III KRS 34/12.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.